

Spomini na otroštvo

Spomini na mladost in otroška leta so nepozabni. Otroške igre so bila naša doživetja in sanje, ob tem pa nas še zdaj vežejo na davno preteklost. Najprej sem se naučil igrati *špano*, ki smo jo igrali s starši pozimi ob večernih urah, ko ni bilo drugega pomembnega dela. Na *špani* so bila kvadratna polja. Na zgornjem delu so bila polja za bele ovce, ki so se pasle na planini in jih je bilo treba zvečer spraviti v hlev (na spodnja polja) mimo dveh črnih ali rjavih volkov, ki sta čakala, da bi jih pojedla. Za ovce smo imeli bele fižolčke, za volka pa rjave ali črne. Kar precej spretnosti je bilo treba uporabiti, da ne bi volka pojedla vseh ovc in bi hlev ostal prazen. Zraven pa je bilo še veliko smeha. Priljubljena igra je bila tudi *človek ne jezi se*. Ob vsem smehu se je pojavljala tudi jeza. Zanimivo je bilo, kadar smo jo igrali štirje. Takrat skoraj ni bilo prostora na igralnih poteh, ob tem pa smo ob vsaki priložnosti ven pometali figure. Zanimivo nam je bilo tudi igranje domine, ki pa je bila bolj privlačna za mlade in manj za starše, ker je bila sodobnejša.

Po svobodi je prišla v Javorniški Rovt učiteljica, mi smo ji rekli *tovarišica*, Rafaela Kovačič iz Tolmina, ki nas je naučila igrati šah. Šolarjem je bila igra tako zanimiva, da smo organizirali pravo šahovsko tekmovanje. Pridobljena osnovna znanja so pozneje še kako prav prišla pri vojaki (ob služenju vojaškega roka), kjer smo imeli priložnost izpopolnjevati šahovsko znanje. Po koncu pouka smo se kar pred šolo radi igrali *črnega Petra*. Igra nam je bila tako zanimiva in zabavna, da so bile karte na koncu že povsem zdelane. Po koncu vojne, ko je bilo med otroki vojskovanje še kako aktualno, smo se z lesenimi puškami šli vojake, partizane in Nemce.

Kadar pa sem pasel ovce ali krave in ni bilo nikogar, da bi se z mano igral, sem si izbral različne zanimivosti, da mi je čas bolj zabavno mineval. Navadno sem si naredil sončno uro, da sem zasledoval čas paše. Če pa sem pasel ob potoku, sem vedno delal mlinčke, ki so se vrteli, ko je voda tekla nanje. Včasih sem jih postavil celo več in se veselil, ko so se vsi, drug za drugim vrteli. Na paši pa je bilo zanimivo poiskati »gnezda« čmrljev, ki so jih kosci po navadi označili z vejicami, da jih ne bi poškodovali. Bili so to črni ali rumeni čmrlji, a prvi so mi bili bolj simpatični. Ko so kosci odpeljali seno, smo otroci poskrbeli zanje tako,

da smo jim iz lubja naredili strehice ter jih tako zavarovali pred dežjem in nalivi. Po travnikih so se pojavljale tudi ose, ki pa smo se jim raje izognili. Najlepši spomini me vežejo na murenčke, ki jih je bilo dovolj zlasti na prisojnih legah, kjer so si v zemljo »skopali« jamice ter se hranili z muhami in drugim mrčesom. Z njimi smo se znali zabavati tako, da smo jih s slamico izvabljali iz njihovega skrivališča. Ko je murenček prilezel iz jamice in spoznal našo prevaro, se je vrnil v svoje skrivališče. Mi pa smo jih še naprej vabili z besedami: »Čuri Muri, pojdi ven, tvoja mati južno nese.«

Vsi, ki smo morali po šoli pasti živino na planini, smo imeli še druge užitke. Vsak pastir je imel pri sebi na vrvi privezan nož, ki smo mu rekli *žabar*. Ni imel kakšne posebne ostrine, a smo lahko z njim izdelovali piščali iz vrbovega lesa, ki se je dal dobro »omajiti«.

Tako je bilo življenje nas, kmečkih otrok. Teh lepih trenutkov in spominov se ne dá pozabiti. Mestni otroci so imeli drugačno mladost, ki pa je jaz ne bi zamenjal, že zaradi lepih spominov na svoje otroštvo. Pa tudi murenčki so mi ostali pri srcu še v poznejših letih. Ko sem že zgradil hišo v Lescah in se tam nekoč vozil po cesti, sem se ustavil, ker sem zagledal murna. Ujel sem ga, spravil v vrečko in odpeljal domov, nato pa ga pred garažo na prisojni legi izpustil. In glej ga zlomka, čez dva meseca je tam izkopal svoj dom. Pa to še ni vse. Danes imam ob svoji hiši že več kot osem luknjic in te zanimive živalce lahko občudujem, kako so se udomačile. Očitno vedo, da jih imam rad in so zato moji sostanovalci. Če mi ne verjamete, pa pridite pogledat!

Anton Noč na Skednačevi domačiji leta 1942, last Antona Noča